

Päivähoito- ja kerhotilojen suunnittelu

Espoon seudun ympäristöterveys
Ohje 9.1.2013

PÄIVÄHOITO- JA KERHOTILOJEN SUUNNITTELU

16.1.2009 / 1.9.2013

SISÄLLYS

1	ILMOITUS JA ILMOITUSVELVOLLISUUS.....	3
2	PÄIVÄKODIN YLEISET TILAT	3
2.1	Huoneiston sijoittaminen.....	3
2.2	Tilan tarve.....	4
2.3	Sisätilojen turvallisuus.....	4
2.4	Esteettömyys	4
2.5	Wc-, pesu- ja siivoustilat	4
2.6	Henkilöstötilat	5
2.7	Ilmanvaihto	5
2.8	Talousvesi ja jätehuolto	6
2.9	Ulkoleikkialueet.....	6
3	RUUAN KÄSITTELY- JA/TAI VALMISTUSTILAT PÄIVÄKODISSA.....	6
4	RYHMÄPERHEPÄIVÄKODEILLE ASETETUT VAATIMUKSET	9
4.1	Keittiö	9
4.2	WC-, pesu- ja siivoustilat	10
4.3	Ulkoleikkialue.....	10
5	KERHO- JA LEIKKITILAT	11
6	LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA MUITA OHJEITA	12
7	YHTEYSTIEDOT.....	12

1 ILMOITUS JA ILMOITUSVELVOLLISUUS

Toimijan on tehtävä päiväkodin käyttöönotosta:

- 1) terveydensuojelulain mukainen ilmoitus päiväkotihuoneiston käyttöönotosta 30 vrk ennen toiminnan aloittamista ja
- 2) elintarvikelain mukainen ilmoitus viimeistään neljä viikkoa ennen elintarvikehuoneiston (keittiön) toiminnan aloittamista.

Ilmoitus on tehtävä myös toiminnan olennaisesta muuttumisesta, esimerkiksi kerhotilan muuttamisesta päiväkodiksi tai jakelukeittiön muuttamisesta valmistuskeittiöksi. Ilmoitukset tulee toimittaa Espoon seudun ympäristöterveyteen. Kaavakkeita on saatavissa ympäristöterveyden toimipisteistä ja internetistä: www.espoo.fi/ymparistoterveys. Terveysuojelulain mukaisen ilmoituksen liitteeksi tulee toimittaa asema-, pohja- ja ilmanvaihtopiirustukset sekä tarvittaessa selvitys talousveden laadusta.

Espoon seudun ympäristöterveys tekee päätöksen terveydensuojelulain mukaisesta ilmoituksesta ja antaa toimijalle todistuksen elintarvikelain mukaisen ilmoituksen käsittelystä. Ilmoitusten käsittelystä peritään Espoon kaupungin hallituksen hyväksymän taksan mukaiset maksut.

Toimijan vaihtumisesta tai toiminnan lopettamisesta tulee ilmoittaa kirjallisesti Espoon seudun ympäristöterveyteen.

Päiväkodin suunnittelussa voidaan käyttää ohjeina Sosiaali- ja terveysministeriön Päivähoidon turvallisuussuunnittelu -opasta ja Espoon kaupungin teknisen keskuksen laatimaa Päiväkotien rakennussuunnitteluohjetta. Suunnitteluvaiheessa tulee hyvissä ajoin olla yhteydessä terveystarkastajaan, sekä muihin viranomaisiin, kuten päivähoitopäällikköön tai -asiantuntijaan, rakennusvalvontaan (tilan uusi käyttötarkoitus) sekä palo- ja työsuojeluviranomaisiin.

2 PÄIVÄKODIN YLEISET TILAT

2.1 Huoneiston sijoittaminen

Päiväkotia ei tule sijoittaa alueelle, jossa esiintyy voimakasta melua tai terveydelle haitallisia epäpuhtauksia. Sijoituksessa tulee huomioida myös maaperän laatu (mm. radon ja haitalliset maaperässä olevat yhdisteet) ja lähialueen toiminnot (liikenne, vesistöt yms.), jotka voivat vaikuttaa päiväkotitoimintaan. Rakennuspaikan on syytä olla maaperältään riittävän kuiva rakenteiden kosteusvaurioiden välttämiseksi.

Päiväkodin sijoittamisessa tulee huomioida, ettei toiminta (esim. huolto- ja asiointiliikenne) aiheuta kohtuutonta haittaa lähiympäristön asukkaille.

2.2 Tilan tarve

Päiväkodin eri ryhmien tilojen tulisi olla erotettavissa ovilla toisistaan tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi. Tilaa on varattava riittävästi hoidossa olevien lasten ikärakenne huomioiden mm. leikkiä, lepoa ja ruokailua varten. Lasten käytettävissä olevaa tilaa tulisi varata 0–3 -vuotiaiden lasten ryhmissä 8,5 m² ja yli 3-vuotiaiden ryhmissä 6 m² lasta kohden.

Päivähoitihuoneistossa on oltava riittävästi varastotilaa mm. lelujen, askartelutarvikkeiden, liikuntavälineiden, wc- ja käsipyyhepaperien säilytystä varten. Myös toimisto- ja neuvottelutilojen tarve tulee huomioida.

2.3 Sisätilojen turvallisuus

Sisätiloissa ei saa olla vaarallisia rakenteita. Suunnittelussa on huomioitava mm. mahdollisten portaiden ja parvien turvallisuus, pintojen liukkaus, vaaraa aiheuttavat terävät kulmat, ovien aukeamissuunnat sekä sarana- ja sormisuojat. Kynnyksiä tulee välttää. Sähköasennusten tulee olla lapsille turvallisia. Lasten tiloissa olevat liedet on syytä suojata ja varustaa turvakytkimellä. Valaistuksen tulee olla riittävä, myös luonnonvalon saanti tulee varmistaa.

Hätäpoistumisteiden tarpeesta tulee olla yhteydessä pelastusviranomaiseen.

Materiaalien valinnassa tulee huomioida ääneneristysasiat ja ehkäistä liiallinen jälkikaiunta. Päiväkotia sijoitettaessa kerrostaloon tulee huolehtia siitä, ettei häiritsevää melua kantaudu huoneistosta toiseen. Rakenteissa tulee suosia vähäpäästöisiä materiaaleja. Allergisoivat ja myrkylliset huonekasvit eivät kuulu päiväkotiin.

Tilat tulee suunnitella siten, että ne ovat helposti puhtaana pidettäviä. Korkealla sijaitsevia, hankalasti puhdistettavia tasoja tulee välttää.

2.4 Esteettömyys

Päivähoitotiloja suunniteltaessa tulee huomioida tilojen esteettömyys. Uusia rakennuksia suunniteltaessa noudatetaan Ympäristöministeriön määräyksiä esteettömästä rakentamisesta. Myös perustettaessa päiväkotia vanhaan kiinteistöön, tulee arvioida tilan soveltuvuutta erityisryhmille mm. kuulo-, näkö- ja liikuntavammaisille. Tuulikaapissa ja muilla poistumisteillä ei saa säilyttää liikumista haittaavia ulkoiluvälineitä, lastenrattaita tai muita tavaroita, vaan näille tulee järjestää asianmukaiset säilytystilat muualta. Ohjeita esteettömästä ympäristöstä on STM:n julkaisemassa ohjeessa "Päiväkotien turvallisuussuunnittelu".

2.5 Wc-, pesu- ja siivoustilat

Tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi jokaisella ryhmällä tulisi olla omat wc-tilat. Jokaista alkavaa kymmentä lasta kohden tulee olla wc-istuin ja kä-

sienpesuallas. Käsienpesupisteet tulee varustaa pesuaineannostelijalla ja käsipyyhketelineellä. Henkilökunnan tulee käyttää käsien kuivaamiseen kertakäyttöpyyhkeitä. Myös lasten käsien kuivaamiseen suositellaan kertakäyttöpyyhkeitä. Henkilökohtaisia kangaspyyhkeitä käytettäessä pyyhkeet tulee säilyttää erillään toisistaan ja pestä riittävän usein.

Vaippaikäisille on oltava erilliset pesu- ja vaipanvaihtopisteet. Vaipanvaihtopisteeseen tulee varata riittävästi asianmukaista säilytystilaa puhtaille vaipoille, kertakäyttökäsineille ym. tarvikkeille sekä kannellinen roska-astia käytetyille vaipoille.

Kuravaatteiden ja muiden ulkovaatteiden puhdistamista ja kuivatusta varten tulee järjestää tilat mieluiten sisäänkäynnin yhteyteen. Sisäänkäyntien yhteydessä tulee olla tuulikaappi.

Vaatehuoltoa varten on oltava asianmukaisesti varustettu kodinhoitohuone, jossa on pyykinpesu- ja kuivatuslaitteet tai vaatehuolto tulee järjestää esim. pesulassa. Vaatehuoltotilan mahdollisuuteen tulisi varautua, vaikka vaatehuolto järjestettäisiin ulkoistetusti.

Päiväkodin yleisten tilojen (wc-tilat, hoitotilat, käytävät, eteiset) siivousvälineille on oltava lukollinen siivousvälinetila. Tila tulee varustaa vesipisteellä, kaatoaltaalla, lattiakaivolla, kuivauspatterilla, koneellisella poistoilmanvaihdolla ja riittävällä määrällä telineitä ja hyllytilaa siivouksessa käytettäville välineille ja aineille. Siivousvaunulle, imurille ja lattianhoitokoneelle tulee varata säilytystilaa.

2.6 Henkilöstötilat

Päiväkotihuoneistoon tulee varata työsuojeluviranomaisten ohjeiden mukaisesti henkilöstötilat, mm. wc-, peseytymis-, pukeutumis- ja taukotila sekä pukukaapit.

Keittiöhenkilökunnalle on oltava omien ja työvaatteiden säilytystä varten erilliset säilytystilat (esim. kaksiosainen pukukaappi). Valmistuskeittiön keittiöhenkilökunnalle on oltava oma wc, joka ei aukea suoraan elintarvikkeiden käsitteilytiloihin.

Henkilökunnan tiloja suunniteltaessa tulee huomioida, että henkilökunnan eväitä ei saa säilyttää keittiön tiloissa. Tätä varten henkilökunnan tiloihin tulee sijoittaa jääkaappi.

2.7 Ilmanvaihto

Päivähoitotiloissa tulee olla riittävä koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto. Tuloilman tulee olla lämmitetty. Suomen rakentamismääräyskokoelman (D2) mukaan ulkoilmavirran minimivaatimus on 6 l/s henkilöä kohden. Ympäristöterveys suosittelee kuitenkin korkeampaa ilmanvaihtuvuutta. Ilmanvaihdon tu-

lee olla aina päällä. Ilmanvaihto ei saa aiheuttaa vetoisuutta tai häiritsevää melua. Tuloilman epäpuhtaudet tulee poistaa mahdollisimman hyvin.

2.8 Talousvesi ja jätehuolto

Päiväkoti tulee liittää yleiseen vesijohto- ja viemäriverkoston. Jos yleistä vesijohto- ja viemäriverkostoa ei alueella ole, tulee vesihuoltoon liittyvistä asioista ottaa yhteyttä terveystarkastajaan. Talousveden laatu tulee tällöin tutkituttaa ja jätevesijärjestelmän soveltuvuus selvittää suunnittelun alussa.

Huoneistossa on oltava riittävästi jätteiden keräämiseen tarkoitettuja astioita. Jäteastiat tulee tyhjentää päivittäin ja pestä säännöllisesti.

Kiinteistön jätteenkeräyspisteen ja jäteastioiden puhtaudesta tulee huolehtia. Jätehuoltotiloja suunniteltaessa tulee huomioida pääkaupunkiseudun yleiset jätehuoltomääräykset (lisätietoa www.hsy.fi).

2.9 Ulkoleikkialueet

Päiväkodin käytössä tulee olla riittävän kokoinen ja tarkoitukseen soveltuva ulkoleikkialue. Päiväkodin huolto- ja asiointiliikenne tulee erottaa leikkialueista sekä sisäänkäyntiovista. Mikäli ulkoleikkialue ei ole päiväkodin välittömässä läheisyydessä, kulku sinne tulee olla turvallinen.

Päiväkodin käytössä oleva leikkialue on pääsääntöisesti aidattava ja varustettava asianmukaisella portilla. Aidan suositeltava korkeus on vähintään 120 cm. Aidan tulee myös olla riittävän tiivis ja rakenteeltaan sellainen, ettei se houkuttele kiipeämään. Aidan sisäpuolella ei esimerkiksi saa olla askelmiksi soveltuvia tukiosia. Aidan alareunan ja maanpinnan välineen etäisyys ei saa ylittää 10 cm:ä, jottei lapsi mahdu ryömimään aidan alitse. Portin avausmekanismiin tulee olla sellainen, että lapsi ei saa porttia auki.

Leikkikenttävälineiden on oltava turvallisia ja vaarattomasta materiaalista valmistettuja. Leikkivälineiden ympärillä on oltava riittävästi vapaata tilaa ja alustojen on oltava iskua vaimentavaa materiaalia. Leikkikenttävälineitä on huollettava ja kunnostettava säännöllisesti. Pihalla ei tule olla myrkyllisiä tai piikkisiä kasveja. Piha-alueen pintamateriaalin tulee olla mahdollisimman vähän pölyävää ainesta.

Leikkivälineissä ja niiden sijoittelussa tulee noudattaa standardeja SFS-EN 1176 ja SFS-EN 1177.

3 RUUAN KÄSITTELY- JA/TAI VALMISTUSTILAT PÄIVÄKODISSA

Päiväkodin keittiö voi toimia joko valmistus-, kuumennus- tai jakelukeittiönä. Keittiö tulee mitoittaa ja varustaa toiminnan ja annosmäärän mukaan.

Keittiöllä on oltava omavalvontasuunnitelma. Omavalvontasuunnitelman tulee olla kirjallinen ja se tulee säilyttää keittiössä. Ohjeita omavalvontasuunnitelman laatimiseksi saa mm. terveystarkastajalta.

Keittiön tilat tulee erottaa muista tiloista. Keittiö ei saa toimia läpikulkutilana. Työtilaa ja työpöytäpinta-alaa on oltava riittävästi. Käsiteltävien elintarvikkeiden hygieeninen laatu voi vaarantua, jos raakoja ja kypsiä elintarvikkeita käsitellään samassa työpisteessä tai samoilla työalustoilla ja välineillä. Erityisruokavalioannosten käsittelyyn ja säilytykseen tulee varata riittävästi tilaa ja välineitä. Multaisille tuotteille (esim. multaisille juureksille ja perunoille) tulee olla erilliset käsittelytilat.

Keittiössä on oltava riittävästi säilytystilaa kuivaelintarvikkeille, ruuanvalmistusvälineille ja -astioille, tarjoiluastioille ja -kärryille jne. Elintarvikkeiden kuljetuslaatikoille on varattava riittävästi asianmukaista sateelta ja vahinkoeläimiltä suojattua sisä- tai ulkotilaa. Lämpökuljetuslaatikot ja vastaavat tulee säilyttää sisätilassa.

Kylmäsäilytystilaa on oltava riittävästi. Eri elintarvikeryhmille on tarvittaessa hankittava omat kylmälaitteet. Kypsentämättömät liha- ja kalastustuotteet voivat aiheuttaa saastumisriskin sellaisinaan syötäviin tuotteisiin. Mikäli keittiössä säilytetään multajuureksia, tulee niiden säilytykseen olla oma kylmälaite. Pakasteiden säilytykseen tulee olla riittävästi pakastimia.

Elintarvikkeiden lakisääteiset lämpötilavaatimukset ovat erilaisia eri tuoteryhmille. Ohessa on Maa- ja metsätalousministeriön asetus eräiden elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (28/2009) mukaiset säilytyslämpötilavaatimukset.

Tuoteryhmä	Lämpötila korkeintaan
jauheliha	+4 °C
tuoreet kalastustuotteet	0...+3 °C
pastöroidut maitopohjaiset tuotteet	+8 °C
muut helposti pilaantuvat tuotteet, kuten maito, kerma, idut ja paloitetut kasvikset	+6 °C
pakasteet ja jäätelö	-18 °C

Jos keittiössä jäähdytetään säännöllisesti ruokia, tulee jäähdytystä varten varata oma erillinen jäähdytykseen suunniteltu jäähdytyskaappi. Keittiössä saa jäädyttää siellä valmistettuja ruokia, jos keittiössä on siihen soveltuva pakastin.

Vesipisteitä, joihin on johdettu juokseva kuuma- ja kylmävesi, on oltava toiminnan laatuun nähden riittävästi:

- Käsienspesuun erillinen/erillisiä, tarpeeksi suuria, asianmukaisesti sijoitettuja ja varustettuja (pesuaineannostelija, kertakäyttöisiä pyyhkeitä ja roskakori) käsienspesupisteitä.

- Elintarvikkeiden käsittelyyn erillinen vesipiste/allas (mm. vihanesten pesu). Mikäli käsitellään multajuureksia (mm. perunat), tulee sitä varten olla muusta keittiötilasta vähintään seinämin erotettu käsittelypiste, jossa on työpöytä, vesipiste ja pesuallas.
- Astioiden pesuun esipesuallas vesipisteineen, astianpesukone sekä riittävästi laskutilaa pesukoneen molemmin puolin. Pesukoneessa tulee voida pestä sekä ruuanvalmistusastiat että tarjoluastiat. Pesukoneen viimeisen huuhteluveden lämpötilan tulee olla yli +80 °C. Astianpesukoneen yläpuolella tulee olla kohdepoisto ja höyrykupu.

Katto-, lattia-, työpöytä- ja seinäpintojen sekä koneiden, laitteiden, välineiden ja astioiden on oltava helposti puhdistettavia ja vesipesun kestäviä sekä tarvittaessa desinfioitavia:

- Työpöydän pintamateriaalina teräs on suositeltavin. Käytettäessä pinnoitettuja levyjä myös levyjen reunat tulee olla pinnoitettuja.
- Lattiamateriaaliksi soveltuvat mm. pinnoitettu betoni tai keraamiset laatat (puu ei sovellu keittiön lattian tai seinän pintamateriaaliksi).
- Seinämateriaaliksi tiloihin, joissa seinät ovat kosteudelle alttiina (pesu), soveltuvat esim. keraaminen laatta, pinnoitettu profiilipelti, pinnoitettu betoni (alkyylimaali), huolellisesti saumattu muovimatto. Pinnoitteen tulee ulottua 2 m:n korkeuteen lattiasta.
- Kynnyksiä ja ikkunalautoja tulisi olla mahdollisimman vähän.
- Katossa, seinissä tai lattian rajassa ei tule olla näkyviä sähkö-, putki- ym. rakenteita, jotka vaikeuttavat pintojen puhtaanapitoa. Valaisimissa tulee olla suojakuvut.
- Lattiakaivoja tulee olla toimintaan nähden riittävästi ja ne tulee sijoittaa siten, että ne ovat helposti puhdistettavissa. Lattian tulee viettää lattiakaivoon. Kaltevuuden tulee olla vähintään 1:100. Pääsääntöisesti lattiakaivoon tulee asentaa rasvanerotin, mikäli keittiössä valmistetaan enemmän kuin 50 annosta päivässä. Asiaan liittyen toimijan tulee olla yhteydessä rakennusvalvontaan.

Keittiön siivousvälineiden säilytystä ja huoltoa varten on oltava erillinen ja asianmukaisesti varustettu lukollinen siivousvälinetila. Siivousvälinetilassa tulee olla koneellinen poistoilmanvaihto, vesipiste, kaatoallas, kuivauspatteri sekä hyllyjä ja telineitä siivousvälineille ja puhdistusaineille.

Keittiöön tulee varata asianmukainen säilytystila toimistotarvikkeille. Suuremmissa keittiöissä tulee olla oma toimistotyöpiste.

Ruokailutilaan suositellaan asennettavan käsienpesuallas nestesaippua anostelijoineen ja paperipyhyhetelineineen ruokailijoita varten.

Keittiön suunnittelussa voi käyttää apuna Espoon seudun ympäristöterveyden Ravitsemisliikkeiden vaatimusten pääperiaatteet -ohjetta, joka on saatavilla internetissä www.espoo.fi/ymparistoterveys.

4 RYHMÄPERHEPÄIVÄKODEILLE ASETETUT VAATIMUKSET

Ryhmäperhepäiväkodissa kaksi hoitajaa voi samanaikaisesti hoitaa kokopäiväisesti enintään kahdeksaa ja lisäksi osapäiväisesti kahta lasta tarkoitukseen varatussa tilassa. Erityisistä syistä ja huomioon ottaen paikalliset olosuhteet kolme hoitajaa voi hoitaa samanaikaisesti enintään kahtatoista lasta (päivähoitoasetus 239/1973).

Ryhmäperhepäiväkodin käyttöönotosta on tehtävä terveydensuojelulain ja elintarvikelain mukaiset ilmoitukset, kuten päiväkotihuoneistosta. Kun esim. liiketila tai asuinhuoneisto otetaan ryhmäperhepäiväkotikäyttöön, tulee huoneistolle hakea käyttötarkoituksen muutosta rakennusvalvonnasta.

Ryhmäperhepäiväkotia koskevat pääasiassa samat vaatimukset kuin päiväkotihuoneistoa. Lapsiryhmän koko määräytyy mm. tilan pinta-alan ja ilmanvaihdon riittävyyden mukaan.

Päivähoitoon varatun tilan, kuten myös tavallisen asuinhuoneiston, ulkoilmavirran tulee olla Suomen rakentamismääräyskokoelman (D2) mukaisesti vähintään 6 l/s/hlö (= 21,6 m³/h/hlö) ja tilaan tulee olla järjestetty korvausilman saanti.

4.1 Keittiö

Keittiöllä on oltava omavalvontasuunnitelma. Omavalvontasuunnitelman tulee olla kirjallinen ja se tulee säilyttää kohteessa.

Ryhmäperhepäiväkodin keittiössä tulee olla jääkaappi, pakastin, liesi, tiskipöytä ja astianpesukone, jonka viimeisen huuhteluveden lämpötila on yli +65 °C. Keittiössä tulee olla erillinen, asianmukaisesti varustettu (käsienpesuaineanostelija ja kertakäyttöpyyhkeet) käsienpesupiste tai vähintään kaksialtaisen tiskipöydän toinen allas tulee varata käsienpesupisteeksi. Ruokakuljetuslaatikoiden säilytykseen tulee varata riittävästi sisäsäilytystilaa. Laatikoita ei saa säilyttää lattialla.

Lounas toimitetaan ryhmäperhepäiväkotiin elintarvikehuoneistoksi hyväksytystä valmistuskeittiöstä. Aamu ja välipalat voidaan valmistaa päiväkodin omassa keittiössä. Ryhmäperhepäiväkodissa pestään tarjoiluastiat ja -välineet. Siellä myös esipestään suuret kuljetusastiat ja puhdistetaan ruoankuljetuslaatikot, varsinaisesta pesusta huolehtii ruoan lähettänyt keittiö.

Ryhmäperhepäiväkodin ylläpitäjän on varmistuttava siitä, että työntekijöillä on tehtäviensä suorittamisen kannalta riittävät perustiedot mikrobiologiasta, ruo-

kamyrkytyksistä, hygieenisistä työtavoista, henkilökohtaisesta hygieniasta, puhtaanapidosta, omavalvonnasta ja elintarvikehygieniaan liittyvästä lainsäädännöstä. Tarvittaessa työntekijöille tulee järjestää koulutusta elintarvikehygieniaan liittyvistä asioista. Hygieniaosaamistodistuksen hankkimista ryhmäperhepäiväkodin työntekijöille suositellaan.

4.2 WC-, pesu- ja siivoustilat

Jokaista alkavaa kymmentä lasta kohden on oltava wc-istuin ja käsienpesuallas. Henkilökunnalle tulee olla omat wc-tilat. Käsienpesupisteet tulee varustaa pesuaineannostelijalla ja käsipyyhetelineellä. Henkilökunnan tulee käyttää käsien kuivaamiseen kertakäyttöpyyhkeitä. Myös lasten käsien kuivaamiseen suositellaan kertakäyttöpyyhkeitä. Henkilökohtaisia kangaspyyhkeitä käytettäessä pyyhkeet tulee säilyttää erillään toisistaan ja pestä riittävän usein.

Vaippaikäisiä varten on oltava vaipanvaihto- ja pesupiste. Märkiä vaatteita varten tulee olla kuivatuskaappi tai vastaava.

Ryhmäperhepäiväkodissa tulee olla lukollinen säilytystila siivoukseen käytettävälle välineille ja aineille. Myös suurille siivousvälineille, kuten imurille, tulee varata riittävästi säilytystilaa. Siivousliinojen pesu- ja kuivausmahdollisuus tulee järjestää. Keittiön pintojen ja elintarvikkeiden säilytystilojen puhdistamiseen suositellaan käytettävän kertakäyttöisiä siivousliinoja.

4.3 Ulkoleikkialue

Ryhmäperhepäiväkodin käytössä lähietäisyydellä tulee olla riittävän kokoinen turvallinen pihaleikkialue. Pääsääntöisesti leikkialueen tulee olla aidattu.

5 KERHO- JA LEIKKITILAT

Kerhotyypiksi toiminnaksi katsotaan toiminta, joka kestää alle 5 tuntia/ryhmä ja jossa ei tarjota lämmintä ruokaa, esim. koululaisten iltapäivähoito ja lasten päiväkerho.

Kerhotilojen käyttöönotosta on tehtävä terveydensuojelulain mukainen ilmoitus. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos koko toiminta tapahtuu terveydensuojeluviranomaisen hyväksymissä tiloissa, esim. päiväkodissa tai koulussa. Tällöinkin tiedot toiminnasta ja toiminnanharjoittajasta tulee ilmoittaa ympäristöterveyteen.

Kohteessa, jossa käsitellään elintarvikkeita, on oltava omavalvontasuunnitelma. Omavalvontasuunnitelman tulee olla kirjallinen ja se tulee säilyttää kohteessa. Omavalvontasuunnitelmassa kuvataan mm. elintarvikkeiden hankinta, säilytys ja tarjoilu sekä siivoussuunnitelma. Elintarvikelain mukainen ilmoitus tulee tehdä, mikäli elintarvikkeiden käsittely ja siihen liittyvät riskit eivät ole vähäisiä.

Lasten käytettävissä olevaa tilaa tulisi varata toiminnan mukaan vähintään 5 m²/lapsi. Sisäänkäynti tulee varustaa tuulikaapilla. Kerhotilojen ulkoilmavirran tulee olla Suomen rakentamismääräyskokoelman mukaisesti vähintään 6 l/s/hlö. Suurten ryhmien tiloissa tulee olla koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto. Pienten ryhmien (lapsia alle 20 lasta) tiloissa tulee olla vähintään koneellinen poistoilmanvaihto ja tilaan tulee olla järjestetty korvausilman saanti.

Kerho- ja leikkitiloissa tulee olla toiminnan mukaan riittävästi wc-tiloja, pääsääntöisesti yksi wc ja käsienpesuallas 10–15 lasta kohti. Henkilökunnalle tulee olla omat wc-tilat. Käsienpesupisteet tulee varustaa pesuaineannostelijalla ja käsipyyheteineillä. Henkilökunnan tulee käyttää käsien kuivaamiseen kertakäyttöpyyhkeitä. Myös lasten käsien kuivaamiseen suositellaan kertakäyttöpyyhkeitä. Henkilökohtaisia kangaspyyhkeitä käytettäessä pyyhkeet tulee säilyttää erillään toisistaan ja pestä riittävän usein.

Kerhotiloissa, joissa tarjotaan välipala (esim. jogurtti, hedelmä, voileipä), on oltava vähintään keittokomerotyyppinen keittiö, jossa on tiskipöytä, jääkaappi, astianpesukone ja tarvittaessa pakastin. Keittiössä tulee olla erillinen, asianmukaisesti varustettu (käsienpesuaineannostelija ja kertakäyttöpyyhkeet) käsienpesupiste tai vähintään kaksialtaisen tiskipöydän toinen allas tulee varata käsienpesupisteeksi. Tilassa ei saa valmistaa ruokaa.

Mikäli leikki- tai kerhotila sijaitsee koulun tai päiväkodin yhteydessä, välipalat voidaan valmistaa ja likaiset astiat pestä koulun/päiväkodin keittiössä. Jos keittiössä valmistetut välipalat toimitetaan etukäteen kerhotiloihin, tulee niitä varten varata jääkaappi.

Kerhotilojen siivoukseen käytettävillä välineillä ja aineilla on oltava lukollinen säilytystila. Siivousliinojen pesu- ja kuivausmahdollisuus tulee järjestää. Keittiön pintojen ja elintarvikkeiden säilytystilojen puhdistamiseen suositellaan käytettävän kertakäyttöisiä siivousliinoja.

6 LAINSÄÄDÄNTÖÄ JA MUITA OHJEITA

Elintarvikelaki (23/2006)

Terveysturvallisuuslaki (763/1994)

Terveysturvallisuusasetus (1280/1994)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (1367/2011)

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Stakes: Päivähoidon turvallisuussuunnittelu, 2008

Espoon kaupungin tekninen keskus / talonsuunnittelu: Päiväkotien rakennussuunnitteluohje, 2004

Suomen Rakentamismääräyskokoelma (esim. D2, Rakennusten sisäilmasto ja ilmanvaihto)

RT-kortti: Päiväkotien suunnittelu, 2010, RT 96-11003

7 YHTEYSTIEDOT

Espoon seudun ympäristöterveys

PL 210

02070 ESPOON KAUPUNKI

käyntiosoite: Pihatörmä 1 C (Espoo) ja Ervastintie 2 (Kirkkonummi)

asiakaspalvelu (09) 816 23900 (ma–pe klo 8.30–12.00)

terveydensuojelu@espoo.fi

www.espoo.fi/ymparistoterveys